

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Бевзюк Ангеліна Костянтинівна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ. 66

Піть Ігор Юрійович

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СКОЄННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 68

Данілов Олександр Дмитрович

ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА АПАРАТУ СУДУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ. 72

Зільберт Валентина Сергіївна

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД
ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ 75

Костюк Михайло Анатолійович

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ТА ЗМІСТУ ГАРАНТІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО ВИКОНАННЯ
СУДОВИХ РІШЕНЬ. 77

Малюта Владислав Васильович

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ
ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ
СКАРГ 80

Негара Олена Віталіївна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ
ПОСЛУГ 82

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНА ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович

НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ПРАВОВІ ВИКЛИКИ 86

Мельничук Ольга Степанівна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ДОКТРИН У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ACQUIS EC 89

Кравченко Сергій Петрович

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ПРАВА 93

Чувакова Ганна Михайлівна

АНОМАЛІЇ ГАЛУЗЕВОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 96

Рязанов Михайло Юрійович

НОРМАТИВНИЙ ФАКТ ЯК ФОРМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ. 98

Антошина Ірина Володимирівна

ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ 102

Ковбасюк Степан Валерійович

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ІЕРАРХІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ. 105

Іванчук Віра Євстафіївна

ЗАВДАННЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРАВА. 107

Грунь Олександр В'ячеславович

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВПЛИВУ ІКТ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ. 110

Лисак Станіслав-Юрій Юрійович

РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ 113

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Аніщук Ніна Володимирівна

ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРИ ЄФИМЕНКО У РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ
XX СТ. 116

Антошина Ірина Володимирівна
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальної теорії права та держави,
кандидат юридичних наук, доцент*

ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ

Процеси глобалізації, що характерні для сучасного світу, інформатизація суспільства зумовлюють необхідність формування ефективного механізму функціонування права, належного забезпечення охорони й захисту прав людини та трансформації ролі права в умовах сучасного соціального розвитку. XXI століття характеризується всеосяжною цифровою трансформацією суспільних процесів, упровадженням автоматизованих систем прийняття рішень, а також стрімким розвитком технологій, що пронизує усі сфери суспільного життя. В свою чергу, всі ці процеси породжують нові виклики у сфері забезпечення прав і свобод людини, інформаційної безпеки та ін. Все це обумовлює значний інтерес до переосмислення функцій права у цифрову еру. На сучасному етапі розвитку функції права забезпечують належне функціонування політичної, соціальної й економічної сфер суспільства шляхом регулювання, координації та впорядкування відповідних суспільних процесів. Водночас функції права спрямовані на підтримання правопорядку, формування й розвиток правової культури як окремої особи, так і суспільства в цілому, а також на утвердження, гарантування й захист основоположних прав і свобод людини та громадянина.

Різноманітність форм і способів впливу права на суспільні відносини зумовлює існування розгалуженої системи його функцій, серед яких виокремлюють регулятивну, охоронну, виховну, інформаційну та інші. У реальному соціальному середовищі ці функції не існують ізольовано, а перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємозалежності, взаємодоповнюючи одна одну й утворюючи цілісну систему правового впливу. Така системність забезпечує ефективність правового регулювання, стабільність суспільних відносин і адаптацію правової системи до змінних умов розвитку сучасного суспільства.

У зв'язку з трансформаційними процесами, які характерні для сьогодення, інформаційна функція права набуває нового змісту та виходить на вищий рівень свого розвитку, виконуючи дедалі більш значущу роль у системі функцій права. В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій право перестає бути виключно регулятором суспільних відносин і все більшою мірою виконує інформаційну функцію, забезпечуючи циркуляцію, доступність та достовірність правової інформації. Це зумовлює необхідність переосмислення змісту та значення інформаційної функції права. Дана функція не лише забезпечує інформування суб'єктів права про їхні права й обов'язки, але й виступає важливим інструментом організації інформаційних потоків, гарантування доступу до інформації, захисту прав та свобод, забезпечення інформаційної безпеки.

Тенденція інформатизації суспільства безпосередньо корелює з підвищенням ролі інформаційної функції права в усіх без винятку сферах життєдіяльності людини – від економічної та політичної до культурної й особистісної. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку правових механізмів регулювання інформаційних відносин, спрямованих на забезпечення балансу між свободою інформації, інноваційним розвитком та захистом прав і законних інтересів особи.

Як зазначає Є. Корж: «інформаційна функція права посідає ключове місце в системі його функцій, перебуваючи з ними у тісному взаємозв'язку та взаємозалежності. Зокрема, реалізація як регулятивної, так і охоронної функцій права є неможливою без належного та своєчасного правового інформування суб'єктів щодо змісту правових норм, їхніх прав та обов'язків» [1, с. 199].

Інформаційну функцію права доцільно розглядати як основну, юридичну функцію, що має безперервний характер дії, не обмежений часовими чи просторовими рамками. Вона реалізується через інформаційно-правовий вплив на свідомість, волю та поведінку індивідів, забезпечуючи передумови для ефективного здійснення регулятивної, охоронної та виховної дії права. а також формує у громадян повагу до права, закону і правових цінностей [2, с. 4].

Переосмислення інформаційної функції в контексті правового регулювання в умовах цифровізації набуває особливого значення. Право покликане забезпечувати належні умови для прозорості функціонування алгоритмів і цифрових систем, що є необхідною передумовою довіри до сучасних технологій та їх легітимного використання. У контексті цифровізації суспільства правова інформація виходить за межі свого традиційного призначення – інформування громадян про їхні права та обов'язки – і набуває нових змістовних характеристик. Зокрема, вона має забезпечувати інформованість суб'єктів щодо принципів функціонування цифрових систем, алгоритмів і цифрових платформ, логіку їх побудови, межі застосування, потенційні ризики та наслідки використання. У цьому аспекті інформаційна функція права трансформується у важливий інструмент забезпечення технологічної прозорості та створює передумови для орієнтації особи в складному алгоритмічному середовищі та забезпечує можливість прийняття обґрунтованих рішень [3, с. 62]. Інформаційна функція права забезпечує здатність особи орієнтуватися у складному цифровому середовищі, сприяє формуванню навичок правового мислення та критичного аналізу інформації та відіграє важливу роль у протидії маніпулятивним інформаційним практикам, поширенню недостовірних або фальсифікованих джерел.

Цифрова трансформація посилює інформаційну функцію права за такими напрямками, як доступність права, а саме розвиток електронних баз даних (наприклад, державні реєстри, онлайн-платформи законодавства) забезпечує швидкий доступ до правової інформації; швидкість поширення інформації, правові норми миттєво доводяться до суб'єктів через цифрові канали; інтерактивність, користувачі можуть не лише отримувати, а й аналізувати правову ін-

формацію. Можна сказати, що інформаційна функція права виступає важливим фактором розвитку суспільного життя в цифрову еру, перетворюючись з інструменту інформування про норми на механізм забезпечення кібербезпеки.

Так, інформаційна функція виступає передумовою ефективного правового регулювання, оскільки забезпечує доступність, зрозумілість і публічність правової інформації, що, своєю чергою, сприяє формуванню правосвідомості та правової культури населення. Інформаційна функція права набуває особливого значення в умовах цифровізації суспільства, де швидкість поширення інформації та обсяг правових даних постійно зростають. Це зумовлює потребу у вдосконаленні механізмів правового інформування, використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та забезпеченні відкритого доступу до правових ресурсів, що в сукупності підвищує ефективність реалізації інших функцій права.

Таким чином, інформаційна функція права в цифрову епоху набуває системотворчого значення. Право виступає не тільки як регулятор, а й як інструмент передачі, обробки та захисту інформації. Ефективність реалізації даної функції права безпосередньо впливає на рівень правової культури суспільства, якість правозастосування і стійкість правової системи в умовах цифрових трансформацій. У сучасних умовах, інформаційна функція права виступає не лише засобом правового інформування, а й комплексним інструментом забезпечення інформаційної безпеки, стійкості суспільства до інформаційних викликів цифрової ери.

Список використаних джерел:

1. Корж Є. М. Реалізація інформаційної функції права в діяльності органів внутрішніх справ: дис. канд. юрид. наук: 12.00.01 теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Запоріжжя, 2010. 237 с.
2. Антошина І. В. Інформаційна функція українського права: автореф. ... дис. канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 21 с.
3. Дубняк М. В. Функції права в епоху штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. № 2 (53). С. 56-71.

Ключові слова: функції права, інформаційна функція права, інформація, правове інформування, цифрова ера.

Key words: functions of law, information functions of law, information, legal information, digital era.